

MEGJEGYZÉS:

Az itt közölt írás a Vajdasági Magyar Tankönyv Tanács szervezésében megjelent tanári kézikönyvből származik, melynek címe:

A kötődés hálói - Személyiségműködés a mindennapokban

Szerző: Dr. med. Sági Zoltán, neuropszichiáter, pszichoterapeuta, csoportanalitikus.

Ez a kiadvány a magyarországi Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős

Államtitkársága támogatásával jelent meg Újvidéken 2014-ben az Árgus kiadásában.

A kiadvány szerkesztője Muhi Béla.

Dr. Sági Zoltán

A szexualitás téves útjain

A kóros gyermekszeretetről

Szívósan él köztudatunkban, hogy vannak az emberi szexuális életnek olyan területei, amelyekről nem kulturált, sőt egyenesen nem tanácsos beszélni – ha pedig nem beszélünk róluk, akkor nem is léteznek. Mindennek következménye aztán az, hogy, ha valamilyen oknál fogva ezek a nem szokványos szexuális magatartásformák mégis felszínre kerülnek, a megdöbbenés általános, a felháborodás, a harag, a bosszúért kiáltás határtalan.

Ha megismerjük az emberi szexualitáshoz tartozó kóros működésformákat – elsősorban a ma leginkább felháborítónak tartott gyermekek iránti kóros szeretet, a pedofília megnyilvánulási formáit – sokat tehetünk azért, hogy legalább a legszűkebb környezetünkben megelőzzük azokat. Mert, ha valahol érvényes a jobb megelőzni a bajt, mint kezelni elve, akkor itt hatványozottan az.

A kóros gyermekszeretet – pedofília

A pedofília elnevezés görög eredetű: *pedophilia* = *paidos* – gyermek + *filein* = szeretni szóösszetételből származik és gyermek iránti szeretetet, gyermekszeretetet jelent, azzal a negatív és elítélő tartalommal, amellyel a mai mentalitásunk felruházta. Hasznos tudni azonban azt is, hogy az ókori görögöknél széles körben támogatott volt a pedofil homoszexualitás, az idősebb férfiak fiatal fiúkat fogadtak párfogásukba, hogy „megtanítsák őket az élet rejtelméire”.

A pedofília olyan szexuális eltévelyedés, amelyet az azonos vagy ellenkező nemű, pubertáskor előtti gyermek iránti, újra és újra visszatérő, intenzív erotikus fantáziák, készletések vagy cselekvések jellemeznek. Mindennapi értelemben pedofil az a személy, aki gyermekkel szexuális kapcsolatot teremt. Ez a megfogalmazás azonban jelentős leszűkítése a jelenségnek, mert mint a későbbiekben látni fogjuk majd, a kóros gyermekszeretnek, a szexuális kapcsolatteremtésen kívül más megnyilvánulásai is vannak. Minden esetben azonban a cselekményt akkor hívjuk pedofiliának, ha az elkövető legalább 16 éves, és legalább 5 évvel idősebb annál a gyereknél, akivel szexuális kapcsolatot létesít.

A pedofília gyakoriságát illetően lehetetlen valamelyest is pontos adatokkal szolgálni. A felszínre került esetek csupán a jéghegy csúcsát jelzik, és ma még nem tudjuk felmérni mekkora ez a jéghegy. Mint említettük a korábbi időkben nem volt tanácsos és támogatott ezzel a témával foglalkozni, amióta azonban változott a helyzet az elvégzett felmérések szerint a férfiaknak 12-15%-a, a nőknek 17-20%-a vallotta azt, hogy gyermekkorában szexuálisan érintkezett vele felnőtt ember. Egy másik felmérés alapján az állapítható meg, hogy az elkövetők 90%-a férfi, de azt elkövetik nők is, gyakrabban, mint korábban hittük.

Felszínre kerültek a pedofiliával kapcsolatos más tévhitek is. Mindenekelőtt az, hogy megjelenése nem függ az intellektuális képzettség fokától, társadalmi státusztól: minden társadalmi rétegben megtalálható, de leggyakrabban azok körében, akik gyermekekkel foglalkoznak. A közhiedelemmel - mely szerint a pedofilok elsősorban a serdülőkorúakat célozzák meg - ellentétben, az áldozatok legnagyobb része 4-11 év közötti, legtöbbjük 6 éven aluli. Nem ritkán gondolják azt, hogy az elkövető ismeretlen. Ezzel szemben a valós helyzet az, hogy az áldozattá vált gyerekek 80-85%-a jól ismeri az elkövetőt, akik legtöbbször a legszűkebb környezetben - családban, szomszédban - találhatók.

Azt hinnénk, hogy a szexuális visszaélés mindig brutális, látható nyomokat hagy, holott ez az abúzus főként a rábeszélés, a fenyegetés, az ajándékozás vagy éppenséggel a korrupció eszközeivel él. Tévhit az is, hogy ezek a bántalmazások egyszeriek, a felszínre került esetek egyértelműen igazolják, hogy hosszú időn át tartó, ismétlődő eseményről van szó. Köztudatunknak azt a részét is korrigálnunk kell, mely szerint a pedofil cselekmények sötét játszótéren, erdőben játszódhatnak le, mert a valóság az, hogy ezek legtöbbször a családban, családi környezetben történnek meg. És kívülállóként, a jelenség ismeretének hiányában még arra is hajlamosak vagyunk, hogy ne higgyünk az áldozattá vált gyerek segítséget kérő elbeszélésének, azt mondván, hogy lódit, dolgozik a fantáziája.

A felnőttek és gyerekek közötti szexuális kapcsolatot minden társadalom tiltja, bűncselekménynek tarja. A különbségek csak abban nyilvánulnak meg, melyik társadalom hol húzza meg azt a korhatárt, amely alatt a szexuális kapcsolatban résztvevő egyént alkalmatlannak tartja arra, hogy saját akarata alapján döntsön pszichofizikai integritásáról. Olyan döntések ezek, amelyekhez megfelelő testi-lelki és értelmi érettség szükséges, megfelelő mérlegelés után a szabad akarat kinyilvánításának képessége, amelyben benne van a lehetséges következmények felismerése is. Biológiai adottságuknál fogva a gyerekek ilyen döntésekre alkalmatlanok, befolyásolhatóak, ezért szexuálisan is könnyen elcsábíthatók. A csábítást a náluknál érettebbek követhetik el, akik visszaélnék a gyerekek éretlenségével. Ezért a felelősség mindig az elkövetőé.

A pedofília okai és megnyilvánulási formái

A ma rendelkezésre álló adatok alapján a pedofiliák oka, vagy okai teljes biztonsággal nem ismertek. Amióta lehetőség van a jelenség vizsgálatára sok olyan tényezőt sikerült feltárni, amelyek szövevényes úton a kialakulásukat elősegítik, de ezek egyike sem képes önálló okként szerepelni. Fontos tényezőként szerepelnek a partnerkapcsolati problémák. Ha az együttélés érzelmi szférájára a hidegség, a kölcsönös elutasítás, a partner másságának el nem fogadása, a folyamatos másik feletti uralkodásra való törekvés, a hatalmi harc jellemző, az folyamatosan és progresszíven az önbizalom és az önértékelés rombolását, majd megszűnését eredményezi. Ilyenkor történik meg a szeretet, a melegség megszerzése érdekében a kisebb ellenállás irányába való törekvés, ami nem mindig tudatos. De erre kitűnő célpont a gyerek, aki felett a felnőtt könnyen gyakorolhat hatalmat, akinek befolyásolhatósága, hiszékenysége lehetővé teszi, hogy a „szenvető” felnőtt segítő magatartást váltson ki belőle. Amit nem kaphat meg a felnőtt partnertől - a szeretetet, könnyed hatalomgyakorlást - azt megkaphatja a gyerektől.

Jelentős tényező a szexuális orientáció zavarai, így a pedofília kialakulásában is, a másik nemmel kapcsolatos beállítódások. Ezek a beállítódások a neveltetés során, a személyiségfejlődés folyamán alakulnak ki. Újfént csak az a minta a legfontosabb, amivel a család, a szülők rendelkeznek. Ha a család, a közösség tagjai egyenrangúként tudnak működni és létezni a mindennapokban, ha a másik nem természetes és magától értetődő elfogadása a domináló magatartásminta, akkor a szexuális igények kielégítésének tárgyai is természetesek.

A nevelés alapvetően fontos tartozéka az anya-gyermekkapcsolat érzelmi tartalma. A pedofiliára való szenzibilizáltságot fokozza, ha az anya hozzáállása a szexuális témához büntető vagy rideg, ha a gyermekhez való viszonya nem meghitt, ha gyakran betegeskedik, vagy hiányzik otthonról. De rizikót jelenthet az is, ha az anya izolálódik, és alig áll rendelkezésére otthonán kívül más szociális mozgásmező. A pedofiliára való hajlamot növelheti az is, ha az apa erősen tekintélyelvű, vagy éppen ellenkezőleg, túlságosan gyenge. Kötődési és szexuális szükségletei

nem találnak kielégítésre, esetleg alkoholisták vagy drogfüggők. Az ilyen apák tévesen értelmezik a gyermekek ébredő nemiségét és az szexuálisan izgatja őket, vagy a testi fenyítés vált ki belőlük olyan izgalmat, amely szexuális tevékenységhez kapcsolódik. A családon belüli pedofil cselekmények – minden látszat ellenére a pedofiliák döntő többsége a családban történik - háttérben szinte törvényszerűen ezek a devianciák állnak.

Esettanulmányok sokasága bizonyítja azonban, hogy a pedofília elkövetéséhez, vagy annak áldozatává válásához a legnagyobb mértékben a gyermekkori szexuális bántalmazások járulnak hozzá. Történjen az családon belül, vagy azon kívül. Talán nem is olyan nehéz ezt belátni, ha figyelembe vesszük, hogy éppen a család az, ahol felnőtt és gyerek a legnagyobb fizikai és érzelmi közelségbe kerülhet egymással. Ahol a legtöbbet lehet elsajátítani a közelség megéléséből, ott lehet a legjobban azzal visszaélni. Az incestus keretein belül elkövetett pedofília ezért hatványozottan romboló hatású az áldozat számára. Ráadásul a pedofília áldozatai felnőttkorukban nem ritkán a másik oldalra kerülve ismétlik meg a fájdalmas élményt – ők válnak elkövetőkké.

A pedofília megnyilvánulási formái sokfélék lehetnek. Az egyszerű fantáziálás a leggyakoribb, amikor a tett kivitelezésére soha nem kerül sor. Ezekben az emberekben jelen van egy nagyon erős erkölcsi tiltás, és vágyaikat sohasem realizálják. Szemben azokkal, akik a testi érintés, simogatás szintjéig már eljutnak. A simogatásnak erotikus jelleget kölcsönöznek. Erről a pontról még vissza tudnak lépni, és a fogalom valódi értelmében nem követnek el pedofil cselekményt. A további, gyerekekkel való szexuális érintkezés, mint a felláció, a maszturbáció, a nemi szervbe vagy végbélbe történő behatolás azonban már egyértelműen kimeríti a személyiségromboló pedofil bűncselekmény fogalmát.

Bizonyos, hogy az ilyen cselekmények elkövetői a személyiségzavar valamelyik válfajában szenvednek, akik ösztöneik kielégítésében képtelenek a határok felismerésére és betartására. Mindaz mellett, hogy tetteik súlyos következményeivel legtöbbször tisztában vannak.

A pedofil személyisége

A pedofília - mint azt korábban említettük - megtalálható minden környezetben, minden korban, minden foglalkozás körében, mégis leggyakrabban azokban a közösségekben, amelyek gyermekek nevelésével és szabadidejük eltöltésével vannak kapcsolatban. Fontos ezt szem előtt tartani, mint ahogyan azt is, hogy a pedofil cselekmények elkövetői rendelkeznek sajátos személyiségjegyekkel, amelyeknek megvan a saját múltjuk.

Korábban már tudjuk, hogy a kóros gyermekszerető lehet egyedül vagy családban élő személy. Vannak köztük kizárólagos, vagy exkluzív pedofilek, akik csak a gyermekeket részesítik előnyben szexuális vágyuk kielégítéséhez. Ezen belül is meg tudjuk különböztetni azokat, akik csak a másik neműeket keresik (heteroszexuális pedofilek), akik csak az azonos neműeket (homoszexuális pedofilek), és azokat, akik mindkét nemű gyermekhez vonzódnak. Vannak aztán nem kizárólagos pedofilek, akik a felnőttekkel is igénylik a szexuális kapcsolattartást a gyerekek mellett, amely viszony ugyancsak lehet hetero-, vagy homoszexuális jellegű. Mindebből pedig az látszik nagyon jól, hogy - a köztudatban élő tévhit ellenében - a pedofília elkövetői távolról sem mindig homoszexuálisok - azaz a homoszexualitás és a pedofília közé sohasem szabad egyenlőségjelet tenni.

Pedofil cselekményeket olyanok is elkövethetnek, akik csak rejtett - latens – pedofilok, nem tudják ezt magukról. Bizonyos körülmények között jutnak el a cselekvésig, például alkohol hatása alatt, amikor válogatás nélkül teremtenek nemi kapcsolatot, akár gyerekekkel is, ha a gyerek részéről „csábító” magatartást vélnek észlelni. Tudni kell azt is, hogy a pszichoszexuális fejlődés során a gyerekek - legtöbbször nem tudatosan, de egyáltalán nem ritkán - valóban alkalmazzák az erotikus csábítás eszközét a viselkedésükben, valamilyen nem szexuális töltetű cél elérése érdekében. A felnőtt téves érzékelése pedig - főleg tudatmódosító szerek hatása alatt, de akár anélkül is - eredményezheti aztán a szexuális közeledés elindulását a gyermek irányába. Ez természetesen a gyereket lepi meg legjobban, mert éretlensége folytán, nem tudja, hogy viselkedése erotikus üzenettel bír. A felnőttől, az elkövetőtől, viszont érettebb érzelmi állapota

miatt jogosan várjuk el, hogy helyesen felismerje az ilyen helyzeteket, és megfelelően kezelje azokat.

Vannak a fentiek mellett olyan pedofilok, akik szellemileg visszamaradottak és éretlenek, az áldozataikhoz hasonló életkori sajátosságaik vannak. De olyanok is, akik érzelmileg visszafejlődtek, regrediálódtak, azaz, már volt felnőttekkel nemi kapcsolatuk - de azok nem voltak kielégítőek, ezért a gyermekek felé fordulnak, akik könnyebben elérhetőek, jobban rendelkezésre állnak. Végül meg kell említeni a perverz pedofilok csoportját is, akik számára a gyermek csupán tárgy, gyönyörforrás, akiket a gyermek félelme ösztönöz.

Érdeemes megvilágítani a pedofil személyiség működését, késztetéseit. Az esetek nem kis hányadában a nemi vágy kielégítéséhez szükséges tárgyválasztás narcisztikus töltetű. A felnőtt - azaz az elkövető - gyermeket választva szexuális tárgyként megszabadul kasztrációs félelmeitől, amelyek a pszichoszexuális fejlődés korai fázisában épültek be a gyermek-tekintélyszemély (szülő) kapcsolatból. A rögzült, valójában, halálfélelmek eredményeként ezek a személyiségek felnőtt korukra gyengék és impotensek maradnak, vágykielégítésük érdekében a gyerekek felé fordulva kisebb ellenállásba ütköznek. A pedofilek idealizálják a gyerekeket – a velük való szexuális kapcsolatot az ideális tárggyal való egyesülés tudatalatti fantáziájának megvalósulásaként élik meg. Ugyanakkor a gyerekekkel való szexuális kapcsolat az öregedéstől és a haláltól való félelmük csökkentésének vágyát is kielégíti.

Az incestus - a családom belüli gyermekkel szembeni szexuális visszaélés - keretein belül elkövetett pedofília az agresszió és hatalom megnyilvánulásának területe. Az elkövetők elhanyagolva érzik magukat házastársuk részéről és - mint említettük - áldozatként mutatják be magukat gyerekeik felé, így váltva ki bennük gondoskodást, gyengéd érzelmeket, majd csábítják magukhoz szexuálisan őket. Azt látni, hogy ezek az apák óriási ellenszenvet éreznek a nők, feleségük iránt, és gyakran vannak tudatos vagy nem tudatos fantáziáik a péniszről, mint a nők elleni bosszúállás fegyveréről. Ugyanez a dinamika az ellenkező nemi szereposztásban is. Személyiségükben ott van a szexuális partnerük feletti teljes kontroll- és hatalom-érzés igénye.

Az áldozat

A szexuális eltévelyedések, bármelyikről is legyen szó, áldozat hiányában sohasem tudnak megnyilvánulni. Elkövető-áldozat kétszemélyes szituációja nélkül, pedofília sincs. A történésben résztvevők azonban távolról sincsenek az egyenlő esélyesek helyzetében. Abból az egyszerű okból kifolyólag, mert érzelmi érettségükben távol állnak egymástól: az elkövető az érettebb, az áldozat az éretlenebb. Ami a történés kimenetelét el is dönti.

Csupán az utóbbi időben kezdtünk el a megfelelő alapossággal odafordulni a pedofília áldozataihoz. Korábban ezt nem tartották annyira fontosnak, mint az elkövető felkutatását és példás megbüntetését. Amikor a büntetést kirótták, az úgy jobbra befejezettnek is lett tekintve. A helyzet viszont az, hogy az áldozatnak van szüksége nagyobb közösségi törődésre.

Akit kirabolnak, vagy akinek a házába, lakásába betörnek, nem csupán vagyoni veszteséget él át: személyében is veszélyeztetettnek érzi magát. A tárgyak ugyanis, amelyek hozzánk tartoznak, a tér, amelyben élünk, amelyben otthon vagyunk, bizonyos értelemben testünk jelképes tartozékai, személyiségünk részei. Az áldozatot így nem csak anyagi kár éri, hanem az a félelem is átjárja, hogy személyében, integritásában fenyegetett. A szexuális visszaélés esetében a tényleges fizikai sérelem nem jelképes és távoli: a támadás a test határait lép át, az erőszak a testbe hatol. A történés az áldozat számára külső, ellenőrizhetetlen, sértettként kiszolgáltatott és végtelenül megalázott helyzetben van, miközben az életéért küzd. A félelme, hogy megölik, a rémületig fokozódik, és ehhez képest a rajta elkövetett szexuális cselekmény a menekülés útjának tűnik számára.

Az áldozat azt éli meg, hogy tehetetlen, a helyzetből nem tud menekülni, de a rendelkezésére álló megküzdési stratégiák sem hatásosak. Alapvető élménye az, hogy az énye „megszűnt”, hogy nem személy többé, csupán arctalan tárgya az elkövető uralomvágyának. Énjét először mérhetetlenül megalázzák, majd darabokra törnek. Pillanatok alatt széthullik, ami addig

felépült: lelkileg nem az többé, akinek idáig tudta magát. Ez pedig elemi szorongással, rettegéssel, leírhatatlan szenvedéssel jár.

A pedofília áldozatává vált gyermek, mint ahogyan a szexuális erőszak áldozatának bármelyike, a bűncselekmények sértettjeinek legmegalázóbb, legkiszolgáltatottabb csoportjába tartozik. Legtöbbjük súlyos, egész életre kiható lelki megrázkódtatást, pszichés traumát szenved el, a cselekmény után félelmet, szégyent, büntudatot érez. Jellemzően hallgatnak, még a legközelebbi ismerősüknek sem mondják el mi történt velük. Legfőbb vágyuk nem az, hogy az elkövető az igazságszolgáltatás kezére kerüljön, hanem a felejtés: minél hamarabb és minél tökéletesebben eltüntetni az emlékeket, „meg nem törtéنتé tenni” az átélteteket.

Helyzetük ellentmondásossága azonban az, hogy éppen erre képtelenek. Ha mégis feljelentést tesznek - köszönve az igazságszolgáltatás eszközeinek, a bizonyító eljárások végtelen sorának -, jó esélyük van a másodlagos áldozattá válás megtapasztalására is. Az eljárás számukra nem az igazságtételt, a megnyugvást, a bűnös méltó megbüntetését jelenti, hanem éppen ellenkezőleg: a megaláztatást, félelmet, kiszolgáltatottságot, vagyis éppen annak méltatlan, embertelen és sokszori újraélését, amitől szabadulni szeretnének. Ez a magyarázata annak, hogy inkább a hallgatást választják.

A pedofil bántalmazások, kitörölhetetlen korai - gyerekkori - és késői - felnőttkori - nyomokat hagynak maguk után. Számos gyerek éveken keresztül elfogadja az őt szexuálisan zaklató kapcsolatot, azonban növekedése során egyre határozottabban érzi, hogy valami nincs rendben. Hatalmas szorongás gyülemlik fel bennük, amely pszichoszomatikus elváltozáshoz vezet, ha nincs lehetőségük negatív érzéseik kifejezésére. Gyakran depressziósak, összezavarodottak. Hajlanak az önfeláldozó attitűdre, passzív visszahúzódnásra, az önpusztító, extrém viselkedésre. Nem szokatlanok az öngyilkossági kísérletek sem.

A gyerekkorukban szexuális áldozattá vált személyek felnőttkori szexuális magatartásában gyakran fellelhető a promiszkuitás. Minden kapcsolatukat szexualizálják, nemi kapcsolatra törekcsenek mindenáron, abbéli meggyőződésükben, hogy csak így lehet szeretethez jutni. Rendszeres tapasztalat az is, hogy az ilyen felnőttek leértékelik, mocskosnak érzik magukat, és gyakran depressziósak. Fájón élük meg az érzelmi elhanyagolást, és a „gyógyulás” érdekében létesítenek újra hasonló kapcsolatot. Mélyen ez is meghúzódik abban a generációs ismétlődésben, amikor a gyerekkorában szexuálisan zaklatott felnőtt saját gyerekeit teszi meg pedofil áldozattá.

Mit tudunk ma tenni

A gyermekek részére mindig fájdalmas a szexuális bántalmazás. A sérülés visszaveti a pszichoszexuális fejlődést, egy életre szóló traumát hagy maga után, olyan következményekkel, amelyek alapvetően határozzák meg az áldozat további életvezetését. Ezért a pedofília áldozatainak kezelése minden igazságszolgáltatási procedúrától fontosabb, és bizonyára eljön majd az idő, amikor nem az elkövető kapja a nagyobb figyelmet – mint ahogyan az még napjainkban inkább gyakorlat.

A pedofil áldozat tehetetlenségének eredményeképpen képtelen saját maga megvédésére, arra, hogy a bántalmazást megszüntesse, képtelen rá, hogy elhitesse másokkal, mi történik vele. Pszichés állapotára a félelem, nyugtalanság, a szégyenérzet, alkalmatlanság, az irányítási igény jellemző. Az egyedül hagyás, és elárulás eredményeképpen elveszett gyerekkora, önbecsülése, önmagába és a felnőttekbe vetett bizalma, megszűnik érezni a normális szerelmet, szeretetet, gondozást, meghittséget. Olyan súlyos megrázkódtatásokat él át, hogy az áldozattá válást követő fejlődési szakaszokban pszichésen elkülöníti magát a szerzett tapasztalatoktól, és új személyiséget alakít ki, hogy a további fájdalmak ellen védekezni tudjon.

A szexuális bántalmazáson átesett gyermek részére a gyógyító környezetnek tartalmaznia kell a felnőtt segítőköt, akik a terápiás eljárást biztosítják azzal, hogy megtanulnak kapcsolatot teremteni a gyerekekkel, akinek nehézségei vannak a bizalom és a ragaszkodás tekintetében. A gyógyulás érdekében az illető felnőttnek fel kell vállalnia egy éveken át tartó segítő kapcsolatot.

Olyan környezetet biztosítani az áldozattá vált gyermek számára, hogy újra képessé váljon megélni a felnőttel való kapcsolati biztonságot. Csökkenteni a később várható megrázkódtatásokat, fájdalmakat, mint az elkülönítés, a veszítés, elutasítás okoz. Növelni a gyermek rugalmasságát, segíteni a mindennapi élethez való alkalmazkodását, a megküzdési stratégiák, a társadalmi jártasság kialakítását.

A szexuálisan sérült, gondozás alatt élő gyerekek túlélnek a káros tapasztalatokat. Ennek a túlélési technikának az alapja a fájdalom minimumra csökkentése. A történetből levonható tanulság hozzásegíti az áldozattá vált gyereket, hogy megértse mindazokat a tényezőket, amelyek a bántalmazásához hozzájárultak: az abban résztvevő emberek szerepét, saját testének funkcionális szerepét, az udvarlás és más kommunikációs módszerek megkülönböztetését, viselkedésének irányítását. A gyermeknek meg kell tanulnia, hogy új látásmóddal szemlélje magát: úgy mintha egy másik személyt látna és annak másokhoz való kapcsolatát. A bántalmazási tapasztalatot úgy kell elfogadnia, mint élettörténetének egy részét. A segítő kapcsolat alapvetően új közléseket ad az áldozatnak önmagáról és eddigi élettapasztalatáról, amelyek szavakba foglalva körülbelül így hangzanak: „Tudom, hogy nem a Te hibád volt.” Tudom, hogy minden rendben lesz Veled”. „Védelmezni foglak”...

A pedofília elkövetőinek kezelése még a fentieknél is összetettebb és hosszantartóbb - a gyógyulást illetően pedig nagyon rossz prognózisú. Ma azt tartjuk, és a próbálkozások is arról tanúskodnak, hogy a pedofiliát nem lehet meggyógyítani. A rendelkezésre álló módszerek alkalmazása arra irányul, hogy csökkentsék a nemi vágyat, illetve korrigálják, megelőzzék a pedofil viselkedés megnyilvánulását. Az emberi szabadságjogokra hivatkozva ma sokan ellenzik használatukat. A gyógyszerekkel párhuzamosan a pszichoterápia valamelyik válfaját - legtöbbször a magatartásterápiát - alkalmazzák, ha az illetőben megjelenik az igény a kezelésre. Legtöbbször azonban nem vezetnek eredményre, mert az esetek döntő többségében az illető személyiség én-azonosnak éli meg ezt a fajta szexuális orientációját, amiért képtelen belátni azt, hogy azon változtatnia kellene.

Ami ma a komplex kezeléssel valamelyest elérhető, az annak a személyiségben működő kontrollnak a megerősítése, amely hosszabb-rövidebb időre megakadályozza a pedofil vágy viselkedésben történő megnyilvánulását.

Pedofília a törvénykönyv tükrében

Nem lennének teljesek a pedofiliával kapcsolatos ismereteink, ha nem világítanánk meg röviden azokat a tényezőket is, amelyeket a közösség alkalmaz annak érdekében, hogy a fennálló nemi erkölcsöt védelmezze. A nemi erkölcs alapvetően a fajfenntartást szolgálja, ezért fundamentális része minden társadalom szabályrendszerének.

Biológiai és emocionális éretlenségükből következően a gyerekek - a jog megfogalmazása szerint - cselekvőképességüket illetően korlátozott képességekkel bírnak. Értelmi és érzelmi fejlettségüknek megfelelően könnyen befolyásolhatók, önálló döntéshozatalra, tetteik, döntéseik reális következményeinek felmérésére alkalmatlanok. Ez a befolyásolhatóság teremti meg a kedvező körülményeket a pedofil cselekmény elkövetéséhez.

A büntető törvénykönyvekben a nemi erkölcs elleni bűncselekmények közül - ahova a szemérem sértés, a szemérem elleni erőszak, a természet elleni fajtalanság, a vérfertőzés is tartoznak - a kiskorú megrontása, azaz a pedofília, kap legnagyobb teret. Társadalmat védő szerepükből ez logikusan következik. Az európai országok többségében a paragrafusok hasonlóak:

- aki tizenegyedik életévét be nem töltött személlyel szexuálisan közösül, valamint az a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy, aki tizenegyedik életévét meg nem haladott személlyel fajtalankodik, büntetett követ el, és egytől-öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő,

- az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki tizenegyedik életévét be nem töltött személyt arra törekszik rávenni, hogy vele szexuálisan közösüljön vagy fajtalankodjék, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő

- aki tizennegyedik életévét be nem töltött személyt arra bír rá, hogy mással szexuálisan közösüljön vagy fajtalankodjék, büntetést követ el, és egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

És még egy paragrafus, amely a gyermek kiszolgáltatottságáról szól:

- a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény sértettje az elkövető nevelése, felügyelete vagy gyógykezelése alatt áll.

A legtöbb országban alkalmazott törvények lényege a fentiek mellett, hogy a pedofil személyek lakhelyét közzéteszik, a környezetükben élő emberek tudomására hozzák. A cél, hogy megelőzzék a bűn megismétlődését, azáltal, hogy kiközösítik a szexuális bántalmazás elkövetőjét. Több országban folyamatosan dolgoznak azon, hogy még szigorúbb törvényeket alkossanak: hogy megtiltsák azt, hogy az elítélt, gyermeket szexuálisan zaklató személy élete hátralevő részében ne dolgozhasson gyerekekkel, de azok se dolgozhassanak gyerekekhez kötődő munkakörben, akiket pedofil vádakkal meggyanúsítottak.

Úgy tűnik a gyermekek szexuális bántalmazásának súlyosságát egyre több társadalom ismeri fel, és ennek megfelelően támogatja az egyre szigorodó törvényeket. Például Új-Dél-Walesban a már egyszer elítélt pedofil személy egy újabb évre börtönbe zárható, ha bemegy olyan iskolába, uszodába, sportlétesítménybe vagy egyéb helyre, ahova sok gyerek jár. Több amerikai államban a visszaeső elkövetőket tárgyalás nélkül lecsukhatják életfogytiglanra. Kanadában és Angliában olyan kezdeményezések is vannak, hogy a feltételezett pedofilokat akár életfogytiglan elmeintézetbe zárhatják akkor is, ha semmiféle bűnt nem követtek el. Ez nyilván a másik végletet jelenti, de érzékelteti azt, hogy a társadalmak többsége folyamatosan belátja, hogy a gyógyítás mai minimális lehetősége mellett a megelőzésnek azt az eszközt kell használnia, amelytől a vélt maximális határfokot reméli. Egyre több korlátozást hoznak, hogy elkerüljék a pedofil cselekmények megismétlődését - akár a civil, személyiségi jogok megsértése árán is.

Végső soron azonban, ha végiggondoljuk, hogy a pedofília áldozata egy életre szóló, sokszor gyógyíthatatlan károsodást szenved el, az alkalmazott büntetések aránytalanul kicsik. A visszaeséstől való elrettentést alig szolgálják.

Összefoglalásul azt a következtetést kell levonnunk, hogy a szexualitás téves útjait járó pedofília igazándiból csak akkor csökkenthető, ha mind az elkövető, mind az áldozat szempontjait szem előtt tartva, időben megteszük a megfelelő megelőző intézkedéseket